

**Rozwój współpracy
i koordynacji w zakresie
uczenia się przez całe życie**

Fundusze Europejskie

**Projekt realizowany przez
Fundację Rozwoju Systemu Edukacji
w I osi priorytetowej: „Umiejętności”,
Działanie 1.08 „Rozwój systemu
edukacji i uczenia się dorosłych”**

www.frse.org.pl/fers-III

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

f r s e
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

UNIwersYTETY LUDOWE W DANII JAKO PRZESTRZEŃ UCZENIA SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

Ewa Smuk-Stratenwerth www.grzybow.pl
Ekologiczny Uniwersytet Ludowy
i Stowarzyszenie ZIARNO

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

frse

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

N.F.S. GRUNDTVIG (1783-1872) I JEGO KONCEPCJA SZKOŁY DLA ŻYCIA

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

TŁO HISTORYCZNE I SPOŁECZNE POWSTANIA UNIwersytetów Ludowych W DANII

Okres istotnych przemian społecznych
i narodowych:

- Toczyły się wojny o Szlezwik Duńczyków z Niemcami
- Początek historii nowoczesnego narodu duńskiego
- W 1839 Fryderyk VI zniósł poddaństwo chłopów i dał im ziemię w wieczystą dzierżawę
- Proces obalania absolutyzmu i rozwijania się nowego porządku
- Przełom Oświecenia i Romantyzmu

JAK GRUNDTVIG BUDOWAŁ NARÓD?

Grundtvig w obliczu kryzysu politycznego, ekonomicznego budował duńską tożsamość narodową

- Zachęcał do używania i pielęgnowania języka narodowego
- Do angażowania się prostych ludzi wszystkich stanów w sprawy kraju, do sięgania po mandaty poselskie w parlamencie, reprezentowania swoich interesów i interesów kraju, zwłaszcza po Konstytucji z 1849 roku
- Zachęcał do rozwijania nowoczesnego rolnictwa, współpracy między rolnikami, tworzenia spółdzielni, kooperatyw
- Inspirował powstawanie uniwersytetów ludowych, które te ideały wcielały w życie

pierwszy Uniwersytet Ludowy
(Folke Højskole) w Rødding
1844

MYŚL EDUKACYJNA GRUNDTVIGA

- Szkoła dla życia (doczesnego!) dla chłopów
- Budowanie wspólnoty
- Tworzenie przestrzeni dialogu - łączenie przeciwieństw
- Znaczenie praktyki
- Rola żywego słowa - potrzebujemy opowieści!

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

CHRISTEN KOLD (1816-1870)

„Sokrates w szatach wieśniaka”
Zainspirowany myślą Grundtviga i
„Czynami miłości” Kierkegaarda w
1851 zaczął budowę Uniwersytetu
Ludowego w Ryslinge na Fionii.

JAK ROZWIJAŁY SIĘ IDEE - CELE DUŃSKICH UNIWERSYTETÓW LUDOWYCH? WG. PROF. OVE KORSGAARDA

Okres budowania narodu 1844-1940

Okres demokratyczny 1940-1968 (Hal Koch)

Okres rozwoju artystycznego-kreatywnego jednostki 1968-2006

Okres edukacji dla zrównoważonego rozwoju od 2006

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

UNIWERSYTETY LUDOWE W DZISIEJSZEJ DANII

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

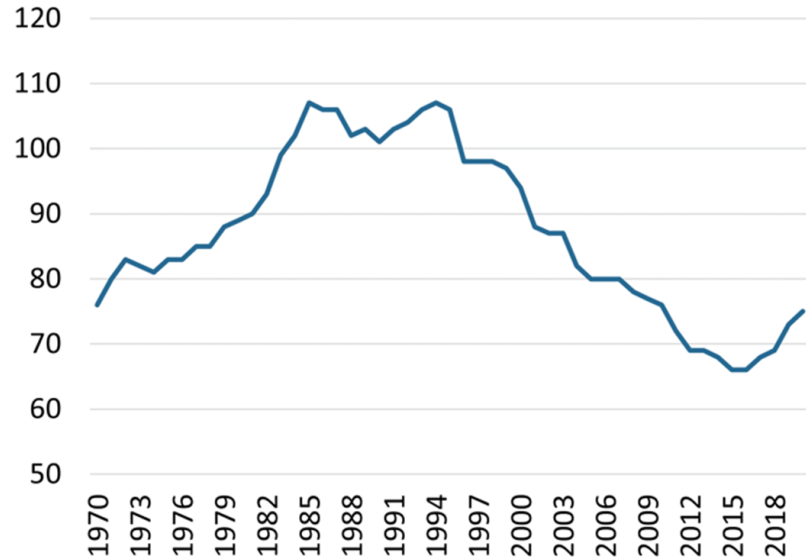
Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

FOLKEHØJSKOLERNE

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

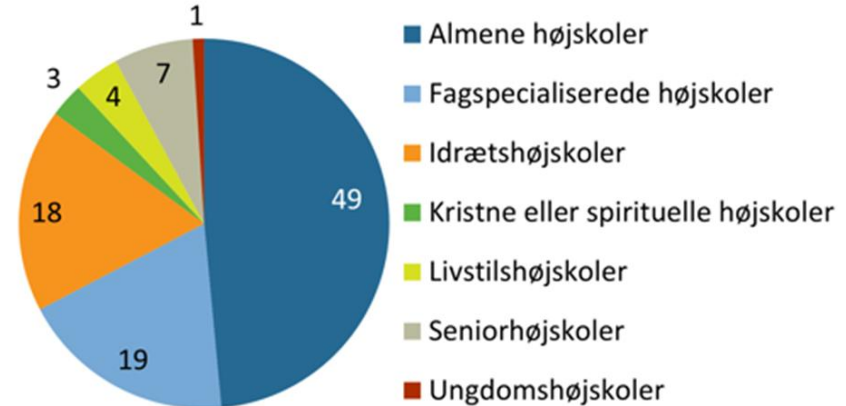

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

RODZAJE FHS W DANII

„Sekret nordycki - Europejska historia piękna i wolności”
książka autorstwa Lene Rachel Andersen i Tomasa
Björkmana

THE NORDIC SECRET

A European story of beauty and freedom

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

MŁODZI LUDZIE - GŁÓWNYMI UCZESTNIKAMI FHS

18-25 lat - to zdecydowanie największa grupa (często osoby po liceum, przed studiami albo w trakcie „gap year”)

10% populacji

FOLKEHØJSKOLE WG JONASA MØLLERA, EKSPERTA Z DUŃSKIEGO ZWIĄZKU UNIWERSYTETÓW LUDOWYCH

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

FOLKEHØJSKOLE WG JONASA MØLLERA, EKSPERTA Z DUŃSKIEGO ZWIĄZKU UNIWERSYTETÓW LUDOWYCH

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

frse

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Duńskie højskolerne otwierają się na świat

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

f r s e

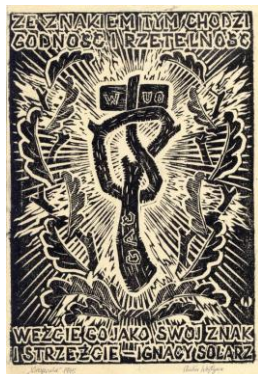
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

UNIwersYTETY LUDOWE W POLSCE

W roku 1921 pierwszy kurs UL w Dalkach pod Gnieznem (ks. A. Ludwiczak). Obecnie działa w ramach sieci OSUL 22 uniwersytety ludowe, istnieje też Towarzystwo Uniwersytetów Ludowych oraz w ramach Narodowego Instytutu Wolności - Program Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych

Ogólnopolska Sieć
Uniwersytetów
Ludowych

Rządowy Program
Wspierania Rozwoju
Uniwersytetów Ludowych
na lata 2020-2030

Uniwersytety
Ludowe

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

f r s e

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

NASZE DOŚWIADCZENIA Z GRZYBOWA CZYM JEST UNIwersYTET LUDOWY?

WAŻNE:

- żywe słowo
- niekonkurencyjne środowisko współpracy
- dyskusje na różne ważne kwestie,
- żywa interakcja z nauczycielami,
- rozwój osobisty i społeczny (livoplysning i folkeoplysning)
- świadomość zarówno globalna jak i miłość i szacunek dla ojczyzny i współobywateli

FOLKEHØJSKOLE W TŁUMACZENIU NA POLSKI

Pierwsze próby w 2001: kursy dzienne dla dorosłych mieszkańców wsi.

Tematyka:

1. rękodzieło i szuka
2. ekologia i zdrowie
3. technologie informatyczne
4. rozwój osobisty i społeczny.

W ciągu ponad 20 lat dzięki różnym projektom, m.in. z programu Socrates-Grundtvig i Szansa, przeprowadziliśmy ok. 45 kursów dla ponad 1200 mieszkańców różnych małych miejscowości w Polsce, na Litwie, Słowacji, Węgrzech.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

INTERNATOWE KURSY UNIWERSYTETU LUDOWEGO W GRZYBOWIE

Z grantu fundacji VELUX zbudowaliśmy w 2016 budynek z internatem i salami zajęciowymi. Przeprowadziliśmy 5 pilotażowych dwu-letnich kursów uniwersytetu ludowego (100 dni nauki stacjonarnej i 14 miesięcy praktyk). Łącznie 108 studentów, średnia wieku - 35 lat (od 18 do 63) Obecnie trwa szósty kurs (ten jest roczny)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

f r s e
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

KLUCZOWE POJĘCIE W FHS - OPLYSNING - OŚWIECENIE

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

„OPLYSNING” W EKOLOGICZNYM UNIWERSYTECIE LUDOWYM

1. Człowiek i jego/jej sens
(livoplysning)
2. Wspólnota i zakorzenienie
(folkeoplysning)
3. Połączenie i troska o przyrodę
(naturoplysning)

PROGRAM KURSÓW DŁUGICH

Temat wiodący: agroekologia. W ułożeniu programu, dzięki projektom z programu Erasmus+, Edukacja dorosłych, korzystaliśmy z doświadczeń duńskich, niemieckich i szwajcarskich.

W trakcie kursu ważną rolę odgrywa:

- praktyka, czyli „learning-by-doing”
- dużo pracy zespołowej
- tradycja porannych spotkań ze wspólnym śpiewaniem i żywym słowem.
- debaty i dyskusje (co umożliwia wypracowanie własnych poglądów czy przekonań w różnych kluczowych tematach, umiejętność mądrego bronięcia własnego stanowiska, czy wreszcie szukanie konsensusu)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

WIEDZA, UMIEJĘTNOŚCI, POSTAWY PO KURSIE OPINIE ABSOLWENTÓW Z ANONIMOWYCH ANKIET

„W EULu wzmocniłem postawę związaną z akceptacją różnorodności, umiejętności słuchania drugiej osoby i rozumienia innych poglądów. Doświadczyłem tu wielkiej otwartości, szacunku i zorientowania na dialog i porozumienie (V_1)”

„Na pewno jestem mądrzejszym człowiekiem... bardziej rozważnym, bardziej chłonnym i otwartym na drugiego człowieka. Nauczyłam się wybaczać i nie trzymać urazy. (V_2)”

„Zrozumiałam, że wszyscy jesteśmy z tego samego co łąka, że ziemia jest żywym organizmem, że śpiewanie ma uzdrawiający wpływ (...) Zrozumiałam, jak ważna jest wspólnota i umiejętność komunikacji (V_3)”

„Teraz czuję się odpowiedzialny jako człowiek, jednostka mająca wpływ na rzeczywistość (V_5)
Ekologiczny Uniwersytet Ludowy to coś więcej niż szkoła, to społeczność zbudowana na solidnym fundamencie, gdzie bardzo czytelna jest intencja, z która powstał. (...) Kompetencja utkana pasją. (V_6)”

„Radość wspólnoty. Pierwszy raz doświadczyłem tak przemyślanej formy otworzenia siebie przed innym, drugim człowiekiem. Piękne budowanie grupy poprzez nieskrępowane wyrażanie swoich uczuć i słuchanie drugiego. (V_7)”

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Ewa Smuk-Stratenwerth
www.grzybow.pl

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji